

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 15 augustus 2024
Datum GS-besluit : 10 september 2024

Vragen nr. 70

Vragen van **mevrouw W. Koning-Hoeve** (CDA) over vergunningsverlening rondom Eilandspolder

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 15 augustus 2024 door het lid van Provinciale Staten, **mevrouw W. Koning-Hoeve** (CDA), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Naar aanleiding van een artikel van de Agraaf¹ heeft het CDA vragen over de gang van zaken rondom de stikstofdoelen en de Eilandspolder-Oost. Dit is een Natura-2000 gebied waar veenmosrietland voorkomt, een stikstofgevoelig habitatype. De doelstelling bij dit gebied was behoud van kwaliteit en oppervlakte, namelijk 0,2 hectare veenmosrietland. Er is inmiddels 2 hectare veenmosrietland bijgekomen, onder andere ook door afplaggen en maaibeheer. Dit heeft de Provincie Noord-Holland bekend gemaakt. Dat is heel goed nieuws, en hierdoor zou de vergunningsverlening aan veehouderijen in de omgeving versoepeld kunnen worden. Wanneer het goed gaat met de natuur kan er immers weer ruimte komen voor vergunningverlening.

Wij hebben echter de indruk dat er niets wordt aangepast in de vergunningverlening.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN
VRAGEN
Vraag 1:

Het lijkt alsof afplaggen en maaibeheer een grote rol speelt bij de toename van veenmosrietlanden. Welk aandeel heeft de stikstofdepositie op behoud van en groei van veenmosrietland en welke rol speelt afplaggen en maaibeheer?

Antwoord 1:
Aandeel stikstofneerslag

In Eilandspolder was door jarenlang achterstallig onderhoud veel veenmosrietland verdwenen. Als noodmaatregel zijn grote stukken geplagd. Door die geplagde stukken jaarlijks te maaien is weer veel veenmosrietland hersteld. Veenmosrietland gaat op een gegeven moment over in een ander natuurstype, dus er moet ook steeds weer nieuw veenmosrietland ontstaan. Hiervoor zijn nieuwe verlandingen nodig (land dat uit water ontstaat). Met name door de slechte waterkwaliteit komen die verlandingen niet op gang. Daarnaast vormt de hoge stikstofneerslag een knelpunt. De Kritische Depositiewaarde (KDW) is 500 mol N/ha/jaar en was in 2021 in Eilandspolder 1040 mol N/ha/jaar. Dat is dus een overschrijding met 540 mol.

¹ [Natuurdoel ruim behaald, vergunningverlening blijft op slot | Agraaf.nl - Landbouwnieuws voor West-Nederland](https://www.agraaf.nl/landbouwnieuws/voor-west-nederland/natuurdoel-ruim-behaald-vergunningverlening-blijft-op-slot)

Stikstofneerslag heeft meerdere effecten in veenmosrietlanden: een toename van verzuring, vermessing en toxiciteit (giftigheid) (van Diggelen et al. 2018, pagina 30 e.v. (natuurfacta.nl)). Deze effecten leiden tot versnelde successie (natuurlijke opeenvolging) en tot verminderde soortenrijkdom. Dus dat ontstane veenmosrietland gaat door de hoge stikstofneerslag weer sneller over in een ander natuurtype.

De oplossing ligt in het herstellen van het systeem, opdat de natuur zichzelf kan herstellen. Herstel betekent het verlagen van de stikstofdepositie en verbeteren van het watersysteem.

Rol plaggen en maaien

Maaibeheer is normaal onderhoud in veenmosrietlanden en dient jaarlijks te gebeuren. Dit wordt in Eilandspolder uitgevoerd door Staatsbosbeheer.

Plaggen is een noodmaatregel; het is een herstelmaatregel om te voedselrijke en verzuurde bodems van veenmosrietlanden weer te verbeteren. Plaggen heeft echter niet altijd positieve gevolgen; de achterblijvende bodem kan te nat blijven, waarna ontwikkeling naar veenmosrietland uitblijft. Plaggen kan bovendien niet voortdurend herhaald worden in dit gebied; op een gegeven moment is alle bodem verdwenen.

Vraag 2:

Volgens de Ecologische Autoriteit is het niet relevant of er vóór het vaststellen van de T0-kaart (referentiekader voor natuurkwaliteit) meer of minder veenmosrietland voorkwam. Het gaat namelijk om het moment van aanmelden van het gebied in Brussel in 2003. Vanaf dit moment was de doelstelling: behoud van kwaliteit en oppervlakte. Op dit moment is de staat van de natuur bij de Eilandspolder weer op het niveau van 2003. Waarom kan er dan niet versoepeld worden met de vergunningsverlening?

Antwoord 2:

De KDW voor veenmosrietland wordt fors overschreden en de prognose voor 2030 is dat die fors overschreden zal blijven. Ook de oppervlaktewaterkwaliteit in Eilandspolder is niet goed genoeg. Dit heeft gevolgen voor het ontstaan van verlandingen, waarop weer nieuw veenmosrietland kan ontstaan. Veenmosrietland gaat namelijk op een gegeven moment over in een ander natuurtype, dus er moet ook steeds weer nieuw veenmosrietland ontstaan om te kunnen voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen. Die verlanding treedt momenteel nauwelijks op en vormt daarom een knelpunt. Hierdoor is de prognose voor veenmosrietland niet gunstig, waardoor de vergunningverlening voor activiteiten met (een toename in) stikstofeffecten moeilijk blijft.

Vraag 3:

Zijn er andere doelen op de achtergrond die u ook nastreeft in de Eilandspolder boven de doelstelling: behoud van kwaliteit en oppervlakte van veenmosrietlanden?

Antwoord 3:

Ja, vanuit Natura 2000 zijn er ook nog andere instandhoudingsdoelen die behaald moeten worden, namelijk voor ruigten en zomen (harig wilgenroosje), vissoorten, vogelsoorten en de noordse woelmuis. Daarnaast zijn er doelen vanuit de Kaderrichtlijn Water. Het gebied is ook onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland en daardoor zijn er onder andere ook weidevogelstellingen.

Vraag 4:

Hoe wordt de kwaliteit van veenmosrietland bepaald? Wat zijn de criteria daarvoor?

Antwoord 4:

De kwaliteit van elk habitatype, dus ook van veenmosrietland, wordt bepaald aan de hand van vier parameters. Deze zijn: vegetatietypen, abiotische randvoorwaarden, typische soorten en overige kenmerken van goede structuur en functie. Alle parameters moeten op orde zijn. Dit wordt nader uitgelegd in het zogenoemde profielfdocument:

<https://www.natura2000.nl/profielen/h7140-overgangs-en-trilvenen> .

Vraag 5:

Uit het artikel blijkt dat de provincie NH aangeeft dat de kwaliteit van het veenmosrietland niet goed zou zijn. Volgens onze informatie is voor de Eilandspolder bij aanmelding in 2003 al aangegeven dat de kwaliteit van het veenmosrietland een lage kwalificatie had. Dan is de provincie toch niet verplicht om nu veenmosrietland van hoge kwalificatie te realiseren?

Antwoord 5:

Zoals in antwoord 4 is aangegeven wordt de kwaliteit van een habitatype bepaald aan de hand van vier parameters. Elke parameter kan “matig” of “goed” zijn. In Eilandspolder moet de kwaliteit van het veenmosrietland behouden blijven. Dat betekent dat als een parameter als matig beoordeeld werd, deze matig mag blijven. Als een parameter als goed beoordeeld werd, dan moet deze goed blijven.

De kwaliteit van de vegetatietypen was goed op het moment van aanwijzen. Die moet dus goed blijven. De abiotische condities waren en blijven matig.

Vraag 6:

Wat is het stappenplan voor de vergunningverlening als in een gebied de stikstofdoelstelling is behaald?

Antwoord 6:

Bij vergunningverlening moet altijd beoordeeld worden of significant negatieve effecten op natuurdoelen binnen Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Naast stikstofneerslag kunnen dat bijvoorbeeld ook trillingen of geluid zijn.

In Eilandspolder wordt de KDW nog steeds fors overschreden. In die zin wordt de stikstofdoelstelling niet behaald en kan vergunningverlening voor een toename van stikstofdepositie niet zonder meer plaatsvinden. Dit betekent dat vergunningverlening alleen mogelijk is als uit een ecologische toets of een “Passende Beoordeling” (bepaalde onderbouwing bij vergunningaanvraag) blijkt dat significant negatieve effecten zijn uit te sluiten.

Vraag 7:

Zijn er PAS-melders in de omgeving van de Eilandspolder die wachten op legalisering? Zo ja, hoeveel zijn dat er?

Antwoord 7:

Ja, er zijn PAS-melders in de omgeving van Eilandspolder. In 2021 zijn de locatiegegevens van alle ingediende PAS-melders in Nederland als gevolg van een Wob-verzoek openbaar gemaakt. Meer informatie kunt u vinden via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2021/03/04/herziene-beslissing-op-bezwaar-wob-verzoek-pas-meldingen>

Vraag 8:

Kunnen deze PAS-melders door het behalen van de stikstofdoelstelling in de Eilandspolder nu gelegaliseerd worden?

Antwoord 8:

Nee, de stikstofdoelstelling wordt niet behaald in die zin dat de KDW voor veenmosrietland nog steeds fors wordt overschreden. Bovendien wordt bij stikstofberekeningen ook gekeken of er overschrijdingen van KDW's in andere Natura 2000-gebieden voorkomen. Zolang dat het geval is, is voor legalisatie van PAS-melders depositieruimte of een andere oplossing nodig.

Vraag 9:

Indien nee, waarom niet?

Antwoord 9:

Zie antwoord 8.

Vraag 10:

Nu het veenmosrietland is gegroeid, wordt het opgenomen in Aeries. Heeft dat een extra beperkende werking op omliggende bedrijven? Mogen zij juist minder stikstof gaan uitstoten? Vindt u dit wenselijk?

Antwoord 10:

Wij verwachten weinig extra beperkende werking van de uitbreiding in oppervlak van veenmosrietland voor omliggende bedrijven. AERius rekent immers met een afstand van 25 kilometer. De meeste projecten zullen dus toch al een effect hebben op de al bestaande plekken met veenmosrietland in Eilandspolder en/of een ander Natura 2000-gebied. De nieuwe plekken met veenmosrietland maken die beoordeling op zichzelf niet veel anders. Voor de situaties dat de uitbreiding misschien wel een probleem zou kunnen vormen, wordt momenteel gewerkt aan aanvullende instructies voor vergunningverleners. Die instructies komen erop neer dat we een onderbouwing opstellen op grond waarvan de nieuwe, in feite herstellende, hexagonen (zeshoekige vlakken van 1 hectare groot) niet betrokken hoeven te worden bij het beoordelen van een vergunningaanvraag. Daarmee verwachten we dat het effect op de vergunningverlening ten opzichte van de huidige situatie zeer beperkt zal zijn.

Zie ook de beantwoording van Statenvragen nr. 67 over de habitattypenkaart van de Eilandspolder en de PS-brief met kenmerk 2240961/2249498.

Vraag 11:

Betekent dit dus eigenlijk dat als de natuur herstelt en stikstofgevoelige habitat groeit de omliggende bedrijven verder beperkt worden. Onderkend u hiervan het probleem en wat gaat u hieraan doen om dit aan te passen?

Antwoord 11:

Zie antwoord 10.

Vraag 12:

Uit het artikel blijkt dat de provincie allemaal redenen aandraagt waarom het gebied een ongunstig toekomstperspectief zou hebben en het gebied abiotisch niet in orde zou zijn. Ondertussen is de oppervlakte veenmosrietland wel gegroeid met 2 hectare.

Antwoord 12:

Er moet niet alleen naar de huidige situatie gekeken worden. Om te voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen moet ook de verwachting zijn dat de situatie stabiel is op de langere termijn. Dit is hier niet het geval. Uit de voor Eilandspolder opgestelde Natuurdoelanalyse blijkt het volgende: *“De trend van het habitatype is op lange termijn niet stabiel. Doordat de geborgde en/of additionele effectieve maatregelen nog onvoldoende zijn om de instandhouding te borgen wordt beoordeeld dat de instandhoudingsdoelen op korte en lange termijn niet in zicht zijn. Ook zijn er andere drukfactoren (waterkwaliteit en -kwantiteit is onvoldoende) welke de effecten van stikstofdepositie (verzuring en versnelde successie) versterken. Er zijn aanvullende maatregelen benodigd, waarvan de omvang en effectiviteit nog dienen te worden bepaald. Gelet op voorgaande is het eindoordeel voor H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden): “Nee, tenzij”. “Nee, tenzij” betekent dat met de vastgestelde maatregelen verslechtering niet valt uit te sluiten. De abiotiek is inderdaad niet op orde: de stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor veenmosrietland en de waterkwaliteit en -kwantiteit zijn onvoldoende. Verlanding treedt nauwelijks op, waardoor de benodigde nieuwvorming van veenmosrietlanden niet plaatsvindt.*

Zie ook de beantwoording van Statenvragen nr. 67.

Vraag 13:

Hieruit kunnen wij concluderen dat met de huidige abiotische situatie veenmosrietland heel goed kan groeien. Waarom blijft u desondanks versoepeling van vergunningverlening tegenhouden?

Antwoord 13:

Zie antwoorden 10 en 12.

Vraag 14:

Wat moet er in de Eilandspolder gebeuren om de vergunningverlening weer van start te kunnen laten gaan?

Antwoord 14:

Vergunningverlening is mogelijk als significant negatieve effecten als gevolg van de aangevraagde activiteit zijn uit te sluiten. Zolang de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied te hoog is, is vergunningverlening voor activiteiten met stikstofeffecten niet zonder meer mogelijk. Zie ook het antwoord op vraag 6. Dit betekent dat de stikstofneerslag in het gebied moet worden verlaagd. Daarnaast is het voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van belang dat de waterkwaliteit en -kwantiteit verbeterd worden.